

VI. 180 cm: bolygatatlan sárga, finom szemcsés, homokos altalaj. A felsőbb szintekről lemélyedő gödrök erősen bolygatták, a biztonsági ásónyomból azonban újabb objektum nem került elő, régészeti szempontból üresnek bizonyult.

SZABÓ GÉZA

22. Budapest, I. Fő utca 2. (KÖH 34699)

B, LT, Ró, Kk, Tő

A telken 1992-ben, 1997-ben, 2008-ban és 2010-ben történt régészeti megfigyelés és szondázó ásatás Magyar Károly vezetésével és Kérdő Katalin részvételével.¹²

Az ötödik alkalom a kutatásra 2013. június 10.–július 10. között nyílt, a teljes felületre kiterjedő mentő ásatás keretén belül. A megbízóval kötött szerződés statikai és munkaszervezési okokból 4 ütemre lett bontva. Az első ütemben a bérpalota udvarának felső részét (-250 cm-ig) kell megkutatni. A réselési munkálatok végeztével következne a második ütem: az udvar feltárása -250 cm-től az altalajig, a harmadik ütem: a pincepadlók alatti rétegek és objektumok feltárása. A negyedik ütem a tehergépkocsi lehajtó rámpájának helyén (szintén a pincepadlók alatti) ásatás lenne. Mivel a statikailag veszélyt jelentő téglafal és a mögötte magasodó udvarfeltöltés (Hunyadi János út 1. belső udvara) elbontásra került, ezért az első két ütemet össze lehetett vonni a munkálatok során.

A bérpalota udvarának D-i kétharmadán kezdtük a kutatást. Ennek során kibontásra került a palota csatornahálózata: három ágban összefutó, faragott márvány csatornák, amelyek az udvar K-i fala mellett épített aknába kötöttek be. A csatornák a szükséges gravitációs lejtés miatt a feltárt terület régészeti rétegeinek nagy részét megsemmisítették. A Ny-i sávban maradt meg az eredeti rétegsor, amely a mélyítés során egyre szélesedő régészeti felületet adott. A D-i sávban kibontottuk annak a török kori (16. század második fele) faszervezetes épület pincéjének É-i részét, amely 2010-ben került elő. Betöltésében egy vagy több török kori kályha omladékát és a pince felett álló agyaggal tapasztott vesszőfonatos falú ház leégett maradványait találtuk. Ettől É-ra egy 5 m mély szemétdömről került elő, amelynek alsó és felső rétege háztartási hulladékot, középső rétege viszont egy ostrom emlékeit: szétrobbant bombát és emberi csontokat tartalmazott. A szelvény ÉK-i sarkában egy sekély, 16. század első feléből származó leletekkel datálható szemétdömröt bontottunk ki.

A török korban nagymértékű földmunkák, terepegyengetések történhettek a területen, mivel középkori réteget egyáltalán nem találtunk és a római kori rétegből is csak 15–20 cm maradt meg. A római kori rétegben egy szórt hamvasztásos sírt bontottunk ki, melléklete három épségben magmaradt kis méretű korszó volt. Ez alatt egy körárok-szerű objektum feküdt kevés lelettel. Ez alatt 3,5 m vastagságú őskori rétegsor húzódik, amelynek vastagságát a török kori gödör metszete segítségével sikerült megtudni.

Az idei évben végzett feltárás eredményei részben megerősítették, részben bővítették a lelőhely őskori megtelepedéséről eddig rendelkezésünkre álló, meglehetősen hézagossá adatokat.

A pincehelyiségek által érintetlenül hagyott felületen a késő vaskori leletanyagot tartalmazó rétegek már közvetlenül a római kori szint alatt, a jelenlegi terepfelszíntől számított 120–130 cm-es mélységben (kb. 105,80 mBf) jelentkeztek. Kezdetben sárgás- és világosbarna, majd a mélységgel párhuzamosan sötétedő, kb. 180 cm-es relatív mélység alatt sötétebb, szürkésbarna, erősen rétegzett humuszos feltöltés volt megfigyelhető. A valószínűleg a Duna kiöntései által folyamatosan töltődő iszapos-üledékes talajon időszaki megtelepedések, járósínek nyomai mutatkoztak, elsősorban a metszetalakon megfigyelhető ideiglenes tüzelőhelyekkel, hamus-szenes folttal. A késő vaskori kelta jelenléthez két gödör és némi szórvány leletanyag volt kapcsolható. Az objektumok jelentkezési szintje 105,20 és 104,40 mBf közé volt tehető. A La Tène időszakra keltezhető leletek és jelenségek mellett középső bronzkori szórvány edénytöredékek is előkerültek számottevő mennyiségben már a 105,50 mBf abszolút magasságon (a jelenlegi terepfelszíntől számított kb. 160 cm-es mélységben) jelentkező őskori rétegekből is.

A geológiai altalajt a szelvényben egy helyen, egy török kori gödör alján sikerült elérni, ez a szint a jelenlegi terepfelszíntől számított 4,60 m mélységben, kb. 102,50 mBf abszolút magasságon volt dokumentálható.

Az eddigi eredmények és információk alapján kijelenthető, hogy a terület régészeti szempontból intakt részein közel 3,5 m vastagságú, bronz- és vaskori leleteket és jelenségeket tartalmazó feltöltéssel számolhatunk; míg a telek legnagyobb részét elfoglaló újkori pincék padlósíntje alatt további, legalább 1,50–1,60 m vastagságú őskori rétegzettségre lehet számítani. A helyszín geológiai és régészeti stratigráfiai viszonyainak pontos ismerete hiányában ugyanakkor a valószínűsíthető terepesés miatt helyenként ennél vastagabb régészeti korú feltöltés megléte sem zárható ki.

A régészeti munka a réselési technikával készülő mélygarázs alapozása után fog folytatódni (II. ütem második része, III. ütem, IV. ütem).

BENDA JUDIT – ANDERKÓ KRISZTIÁN – TÓTH FARKAS MÁRTON

23. Budapest, I. Öntőház udvar (KÖH 52385)

Kő, Kk, Tő, Ú

2013 február 14.–augusztus 1. között az Ybl Miklós tér 2–6., Várkert Bazár, volt Ifjúsági park területe, hrsz. 6452/2 helyszínen, kisebb megszakításokkal, régészeti megfigyelést, és (minősített) régészeti szakfelügyeletet folytattunk, a 2012. november-december folyamán, régészeti megfigyelés során észlelt régészeti jelenségek további tisztázása érdekében. Minősített régészeti szakfelügyelet, I. ütem

A területen, a délebbre eső, 2013/1 számú szelvényben jól megfigyelhetőek voltak a terepalakulatot követő, K, a Duna felé meredeken lejtő vastag, néhol hamus pusztulási rétegek, törökkori leletanyaggal. Alattuk, a szelvény K-i felében egy É–D-i irányú, 80 cm vastag, 85 cm mélységig követhető, törtköves falat bontottunk ki, benne gerendafészkek nyomával, mely vélhetően támfalként is szolgált.

Ettől Ny-ra a már korábban megfigyelt,¹³ török kori műhelymaradványok folytatását sikerült kibontani, a hegyoldal

12 Magyar Kálmán: 121/3. Budapest, I. Fő u. 2. In: Wollák Katalin szerk.: Az 1992. év régészeti kutatásai. Régészeti füzetek 1/46, Budapest 1999, 83.; RKM 2008, 155–156.; RKM 2010, 187–188.

13 RKM 1999, 174–175.; RKM 2012, 15–17.